

Сшиток 13

Ціна 15ц. 10 за \$1.25

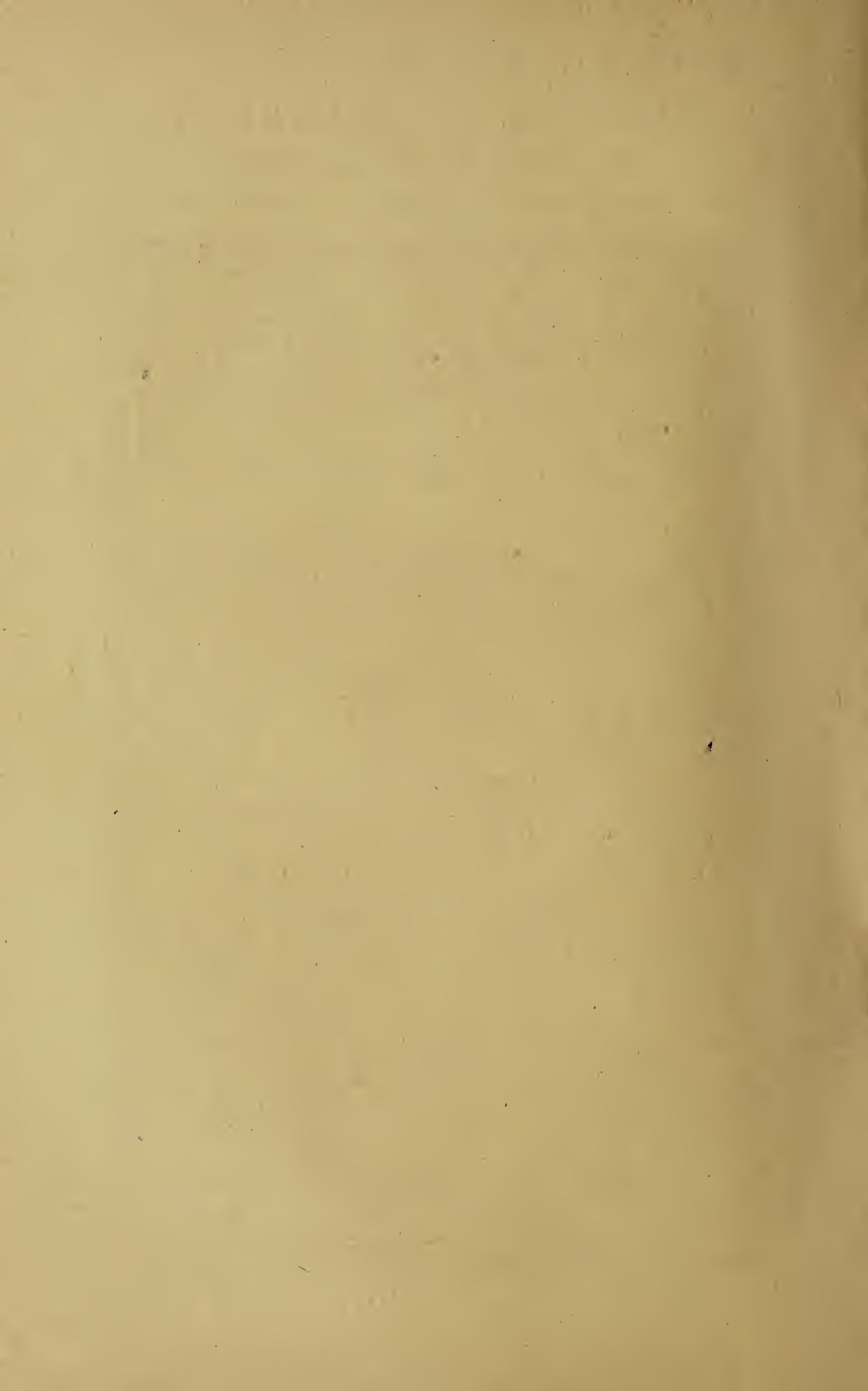
ДО НАБУТЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ

ПІРВАНЕ ДИТЯ

Роберт

Блюм

Проніс ся відгомін вистрілу — ще один страшний рев потряс во-
здухом — потім тигр впав на бік.

Мовчанка кругом всіх обняла. Жінки сі думали про те, що і Сулиму в той спосіб спрятали, коли її сила дуже вже зросла була, але тепер не одна з них почула легкий дріщ як пройшов тілом на згадку про се.

— Так, так! — крикнула врешті Дафне — вона мусить вмерти! Сулейка правду каже, мусимо скоро її позбутися. Отруя се найпевнійше средство. Паша думати ме, що сум і туга за рідним краєм її забили, хоч правда, він й за ньюю жаліти ме, але наконець знова таки серед нас шукати ме розради!

— Але хто подасть її отруйний напій? — спитала одна з жінок.

Почали нараджувати ся mezi собою над сим, аж остаточно Сулейка призначила до цього Аріядну, найменшу з mezi них всіх дівчину.

Коли вже рішено смерть новоприбулої, розярені жінщини розійшли ся. Сулейка з поспіхом пішла у свою кімнату. Чортівський вогонь вдоволення блиснув в її очах.

— Ха, ха, ха — сміяла ся — завтра білявочка вже не жити ме — а опісля... Саїд паша знова належати ме до мене, до мене виключно — опісля знова буду одинокою панею в оїм домі. Смерти для ньюї, ненависної! Завтрішньої днини не сміє вона вже побачити!

РОЗДІЛ XLIV.

В НЕБЕЗПЕЦІ ЖИТЯ.

Роберт Блум майже божеволів, коли дізнав ся, що корабель з Ільоною відплив. Хоч Горго старав ся потішити його, збудити в ньому надію, що віднайдуть її в Царгороді — однак не був в силі вирвати його з пригноблення, в яке попав. Вісім днів мав чекати, мусів сидіти безчинно! А навіть хоч і проміне вісім днів, то не знав чи зможе рушити ся дальше, бо оба були майже зовсім без гроший — ціла готівка, яку мав Горго, виносила вісім

лірів, а з того мусіли ще взяти на прожиток тих вісьмох днів. Й тепер побачили, що ніщо булоб з того, хочби були наспіли до пристані перед відходом корабля.

Після довгих нарад Горго піддав думку, щоб вступити до роботи на корабель, хочби й за палюхів. Ся гадка дуже втішила Роберта, бо сим вже позбув ся одної найбільшої журби і сейчас оживив ся.

На лице Горга явилась тепер легка усмішка. Був вдоволений, що вдало ся йому вирвати приятеля із сумних думок, вважав однак за відповідне його радість злегка придавити.

— Правда Роберте — ти ще ніколи не був палюхом?

Блюм глянув на нього здивовано.

— Палюхом? Ні — ніколи! — відповів.

— А я був! — сказав Горго. — А коли думаєш, що се мила робота, то дуже помиляєш ся.

— Се ніщо! — відповів Блюм. Нехай би не знать яка тяжка робота була, то однак не буде такою, щоб я її не видержав.

Зараз другої днини пішли до пристані, щоб дізнати ся як називає ся корабель, що має прибути з Царгороду і там дізнали ся, що він має приїхати доперва після завтра.

Хтівши забезпечити ся, щоб їх ніхто в роботі не перебіг, сейчас по приїзді „Росми” пішли до капітана і йому предложили свою просьбу.

— Йдіть до чорта — відповів капітан — не потребую ніяких людий!

— Але-ж ми мусимо дістати ся до Царгороду — мусимо! — кликнув Блюм, що не бажав собі так легкої відправи.

— До сто чортів! Гоніть звідси! — крикнув капітан і відійшов.

Робертови кров вдарил в голову — в його очах замигтів вогник злости. І напевно булоб прийшло до прикресі в наслідки сутички, колиб Горго не вхопив його за рамя і не відтягнув на бік.

— Не будь же дураком — стиха промовив — чейже не можеш його всилувати, щоб нас забрав зі собою.

Блюм дійсно був в розпуці — до тепер вони оба й не подумали над тим, що може прийти до сього, що їх не

приймуть на корабель. Й Горго також немало тим зажурив ся, бо й він не міг тепер знайти ніякої ради на се.

Чотири дні мав ще оставати корабель у пристані, п'ятої днини мав виплинути на повне море. Блюм радив щоб вернути до циганів і просити старого цигана о гроші на подорож. Хоч се було для нього страшним пониженням — особливо після того, як відкинув в такий острій спосіб дарунок старця — але тут ходило о віднайдене Ільони, а ради ньої був би з цілою охотою не знать перед ким покорив ся.

Але Горго рішучо відраджував йому того.

— Сумніваю ся чи їх ще там застанеш — сказав до нього — вони-ж бо не мали наміру довго там оставати, а коли ще вернеш без гроший, то стеряємо лиш много часу без найменшої користи.

Маю иншу думку — можеб вдало ся нам потайки дістати на корабель? Найтяжше буде туди дібрати ся, а колиб ми вже дістали ся на корабель, то будемо мусіли скривати ся так довго, доки корабель не впливе на повне море — потім вже зможемо вийти з нашої криївки. Хоч громи посиплять ся на наші голови й будемо мусіли тяжко працювати, так що аж кров з рук пускатись ме — але за те дібемо ся до своєї ціли.

Блюм притакнув головою.

— Спробувати не пошкодить — сказав по хвилі — але сумніваю ся, щоб нам се вдало ся. Чей-же вони добре стережуть корабля.

Другої днини вечером знова наблизили ся до корабля. Чим більше підходили до нього, тим виразнійше чули якийсь дивний відгомін, який що-раз то змагав ся.

Се немов вили дикі звірята — тільки годі було розізнати звідкіля саме ті голоси походили. Кілька годин вже перебули над водою, чекаючи нагоди до виконання наміру, але всі їх старання остали без успіху.

Остатічно вже піднесли й місток, що случив корабель з сухою землею, тож дальше не було чого ждати. Стратили вже всяку надію щоб дістати ся на корабель а Горго вже й не таїв перед другом, що коли не станеть ся щось надзвичайного, то мусіти муть бодай на якийсь час занехати пошукування Ільони.

Надійшов вже й останній вечір. Блюм ходив по-

дражнений, наче в горячці. Вже ціле пополудне не говорив ніщо до товариша а коли запала ніч, відійшов на бік, не кажучи навіть який у нього намір. Передом тільки спитав, кілька грошей йому остає, а коли Горго показав п'ять лірів, сказав йому не видавати тих грошей, бо вони придадуться на щось важнішого, як їджене та пите.

Минуло кілька годин, а Блюм не вертав. Горго почав вже журити ся, бо знаючи добре Роберта, обавляв ся чи він не знайшов ся у яких клопотах. Коли в опівніч він ще не наспів, Горго надумав йти шукати за ним. Сподівався знайти його десь близько коло корабля. Але тільки що хотів вийти з хати, коли втворили ся двері і до середини вбіг задиханий й підохочений Блюм.

— Горго — маєш ще гроші? — спитав поспішно.

Горго глянув здивовано.

— Розуміє ся — але чому питаєш про се?

— А даш мені сі гроші? — спитав знова, виминаючи відповідь на питанє — а заразсі таки додав:

— Потрібно мені більше, як се, що маєш. Мушу донкче мати бодай сім лірів. Возьми се пістоль і піди до хазяїна, може купить у тебе.

— Але скажи мені бодай, що стало ся, який намір маєш, Роберте? — диспитував Горго. — Що то...

— Зроби, як тебе прошу, не питай тепер про ніщо — перервав йому Блюм. — Не маємо часу до страчення, мусимо зараз вибрати ся!

Горго побачив, що нічого не дізнається від нього, то-ж зараз пішов до хазяїна та після довшого торгу дістав три ліри за пістоль. Коли вернув із прішми, Блюм дуже врадувався тим.

— А тепер, ще одно, мій друже! — сказав до Горга. — Чи ти рішив би ся наразити себе на небезпеку задля мене? Скільки жадаю від тебе, знаю добре — се дуже багато — але знай, що ціле моє будуче щастє залежить від того, щоб ти мене в сю хвилину не оставив.

Горго всміхнувся.

— Дивне питанє мені ставляєш!... Чому-ж би я мав тебе оставити? Чейже не меш жадати від мене чогось неможливого; чей не схочеш, щоб зірку із неба тобі здійснити, а зрештою — шкода слів! Я рішив ся помапати то-

бі в увільненню Ільони, а що постанов своїх не ламаю, ти повинен про се знати!

Блюм крепко стиснув його за руку.

— Ніколи не забуду тобі того, Горго — колись може буду в силі тобі віддячитись за се. Але — ходім вже, йдучи розповім тобі, що я задумав.

Приготованя до подорожі много часу їм не забрали, тож незабаром поспішили до пристані.

Тільки що вдарила девята година а „Рома” виплила з пристані. Корабель плів з повагою і супокоєм, а зібрані на помості люди маяли хустинками, прашаючи осталих на березі рідних та знайомих. Доперва, коли виплили з пристані на повне море, корабель прискішив свою їзду.

На помості остало ще зо трийцять подорожних, по більшій часті, оскільки можна було пізнати з вигляду, людей з ліпшого товариства. Всі були в доброму настрою, до чого причинила ся немало прекрасна погода. Легенький східний вітрець прохолоджував розпалений промінями сонця воздух, то-ж далеко приємнійше було перебути час на помості, як сидіти в душних каютах.

Зібрані розбили ся на три гуртки — сміхи та жарти щораз то розлягали ся на кораблі, від часу до часу тільки переривані голосними приказами капітана корабля.

Пройшли вже зо дві годині від хвилі коли виїхали з пристані, коли се хтось крикнув:

— Човен, човен!

Капітан глянув через дальновид у вказаному напрямі.

— Хай мене чорт возьме, коли там не плавають які люди коло човна! — сказав по хвилі.

Сейчас дав приказ звернути в той бік. Віддаль межі кораблем а човном щораз то меншала, так, що всі вже могли голим оком приглядатись, а після дальших кількох хвиль показало ся, що капітан правду сказав. Човно було водою наповнене; видно, в човні зробила ся діра й вода вдиралась до середини — не довго булоб вже вдержало ся поверх води.

А тепер вже й другі доглянули, що в невеликій віддалі від човна плавало по воді тіло якогось чоловіка. Не можна було пізнати, чи він живе ще, чи може то труп його плаває. Спущено з корабля на воду човно, у яке всі-

до двох моряків. Поки ще відбили від корабля, кликнули до них з гори:

— Там є їх двох — ось на право пливе ще один!

Човно піднало мов стріла, а за ним слідком також очі всіх подорожних. В п'ять хвиль пізнійше — моряки стягнули весла — доплили бо до одного з потапаючих і захопивши його, втягнули до човна. Відтак пустилися за другим. І того також зловили і підсадили на дні човна й тоді звернулися з поворотом до корабля. Обох виратованих витягнули на поміст, по чім „Рома” пустила ся в дальшу дорогу.

Коли декількох людей заходило ся коло них, щоб їх привести до життя, прибувши ся капітан, а тільки глянув на них, як оклик здивовання вирвав ся з його уст.

— До сто чортів! Хай мене повісять, коли їх не знаю. Правда — та-ж то ті самі, що хотіли дістати ся на корабель — звідки вони тут взяли ся і чого шукали на повному морю в так нужденному човні?

Не дістав однак ніякої відповіді. Оба лежали одубілі, натягнені. Коли їм вляли коняку до уст, а легке порушення вказало що приходять до життя, знесено їх на дощину до каюти. За кілька хвилин були вже самі. Моряки вернули з поворотом на поміст — тишини у долі ніщо не переривало.

Нараз один із них ворухнувся.

— Горго!

І хоч сей дуже тихенько кликав, то другий його почув і остерсжно повернув голову. Дивна річ, що оба в один час вернули до свідомости!...

— Роберт — як тобі смакував коняк, що нам вляли до уст — мені знаменито.

— Тихо! Не верещи так! — шепотом наказував Блюм.
— До чорта з коняком! Можемо мати гарний танець, коли капітан стане нас поздоровляти! Але все одно, хай станеть ся що хоче — їду до Царгороду, а се найважливіше.

— Но — на всякий випадок, була се дуже небезпечна гра! — стиха промовив Горго. — Мені було вже досить того талапаня у воді, а не багато потреба було, щоб „Рома” була супокійно поплила побіч нас, зовсім не доглянувши...

— Тихо — положи ся — хтось іде! — кликнув нараз. І справді, за хвилю втворили ся двері і до середини увійшов капітан. Коли приступив до Роберта, застав його лежачим на взнак з отвореними очима.

— Що-ж, мій хлопче, чи проспав ся гаразд? — привитав його глумливою насмішкою. — Як подобала ся тобі купіль в соленій воді?

Роберт не вспів ще й відповісти на ці слова, коли дав ся чути тихий стогін з Горгового ліжка, після чого він троха підняв ся в гору. Капітан зараз відвернув ся до нього.

— По що-ж ви, дрантюхи, вибрали ся на повне море в такій то лушпинці? — промовив до нього — та-ж ви могли потопити ся мов котята, колиб ми вас не доглянули були!

А коли й тепер не отримав ніякої відповіді, злісно скричав:

— Не вмієте рта отворити? Хочу знати, за чим ви шукали по морю?

— Ми впали у воду, пане капітане! — відповів Горго слабим голосом, з найбільш невинним виразом лиця.

— До сто тисяч чортів! Чи думаєш, що я самий сього не знаю? — Чого так далеко вибрались ви на море у тій лушпинці?

— Ми хотіли так дістати ся до Царгороду, пане!

Капітан широко втворив уста й випулив очи.

— До Царгороду? В такому човні до Царгороду? Чи ви одуріли?

— Правда, се троха далеко до Царгороду, пане капітане? — спитав добродушно Горго.

Блюм нараз почав стогнати — так бодай се виглядало. Перевернув ся живітом в долину і притиснув лице до подушки — але колиб капітан був ліпше приглянув ся йому, бувби сі стогнання скорше взяв за сміх, чим за вираз болю.

— Вважай хлопче! — сказав капітан до Горга — ти мусиш бути або скінченим драбом — або великим ослем! Думаєш може, що я не знаю...

— Вислухайте мене, пане — перервав йому Горго — скажу вам, як ми прийшли на таку гадку.

Декілька днів тому ми просили капітана якогось ко-

рабля, що мав відплисти до Царгороду, щоб нас взяв на корабель, а ми обов'язувалися за се працювати, бо не було у нас грошей, щоб заплатити за переїзд.

Але той капітан, скінчений простак — мусів би хиба йти до вас до школи щоб навчитися, як поводитися з людьми — прогнав нас геть. Ми надумувалися що зробити з собою, бо до Царгороду мусіли дістатися, а не маючи іншої ради, за останні гроші купили човна і...

— І були би потопилися як коти, колиб ми вас не взяли на корабель! — перебив йому капітан. — Але скажи мені, на який то корабель ви просили, щоб вас взяли?

Се сказавши, кинув на Горга з під корчем зарюслих брів прошибаючий погляд.

— Сього не вмів би я вам сказати, бо ми не звернули уваги на назву корабля.

З ліжка, на якому лежав Блюм, знова понісся глухий стогін. Сим разом капітан відвернувся в той бік — але Блюм лице своє зарив в подушку.

— Но, гаразд — відпочиньте ще з годину — промовив капітан — а тоді на гору, до роботи!

Посказавши, вийшов. Коли відгомін його ходу затих, піднявся Блюм і глянув в лице товариша, а тоді оба враз зареготалися.

— І той бик справді повірив моїм словам! — сказав Горго, давлячись зі сміху. — Колиб знав...

— Колиб що знав? — почули голос від дверей. Горго й Блюм затремтіли зі страху. Серед радісного сміху не почули коли втворилися двері — тепер же побачили — корабельного лікаря.

— Но, повори-ж! — сказав приступаючи до Горго. — Що ви наплели тому бикови?

Вони оба стояли мовчки, зовсім не при собі. Але їхня довга мовчанка, видно, не підсбалася лікарєви.

— Коли сейчас мені не скажете, що набрехали ви капітанови, піду до нього і розповім, що ви зробили з нього дурня, а тоді... вижидайте здорових буків!

Горго побачив, що найліпше буде висказати всю правду, то-ж промовив до нього:

— Се правда, пане лікарю — в части я збрехав перед капітаном, бо сказав я йому, що ми човном хотіли вибратися до Царгороду. Але се не є правдою. Ми знали коли

„Рома” має виплисти на повне море, а що капітан не хотів нас взяти добровільно до роботи, як ми його просили, то ми рішили вжити підступу.

Винаймили собі човно, та вчасним ранком виплили на море і ждали на місці, де нас виратували, аж корабель покажеться — коли він вже був недалеко від нас, проїхавили ми човно, а коли воно почало набиратись водою, ми вискочили в море. Ми обавлялись тільки того, щоб „Рома” не переплила побіч нас, не доглянувши нас. А коли нас доглянуть, ми були певні, що возьмуть з собою на корабель. Ми оба добре плаваємо, булибисьмо ще якийсь час вдержалися на воді.

Ось вам щира правда. Ми тепер осягнули те, чого бажали — ідемо до Царгороду.

Коли Горго оповідав, лице лікаря кілька разів здригалось, а наприкінці не міг вже здержати ся від сміху.

— Оба ви рафіновані драби! — промовив, коли циган скінчив оповідати. — Дякуйте Богу, що капітан ніщо не знає про се!

А тепер вставайте — досить вже лїнивства — йдіть на гору!

На приказ лікаря принесли їм вже висушене їхнє убранє, а в чверть години опісля вони оба вийшли на гору.

Коли виходили на поміст корабля, почули голосне риканє і мимоволі пристанули на місці.

— Таке саме риканє ми чули, коли ще корабель був у пристані — сказав Блюм — мусять тут везти дикі звірята.

Коли оба ставили ся перед капітаном, на його приказ звели їх знова в долину і там заставили до роботи. Цілком не належало се до приємностей працювати серед такого жару та все накидувати вугля у розпалену піч під кітли і вони вже після кількох хвилин такої роботи були цілком зілляні потом. Але вони не зважали на се — коли вже осягнули свою ціль, коли їх підступ так легко вдався, не страхала їх ні найтяжша робота — зрештою се й так лиш кілька днів тревати ме.

Було вже з полудня, Горга й Блюма звільнили другі з роботи, однак вони не пішли спочивати, а вийшли на поміст, щоб відітхнути свіжим морським воздухом.

Частина подорожних зійшла вже до своїх кают. Кількох ще тільки панів та пань сиділо на помості корабля під накритєм з полотна, розмавляючи живо між собою. Декотрі з них грали в карти а інші читали.

На переді корабля стояв якийсь мущина з крісом в руці, чекаючи доброї нагоди, щоб вбити з одну мевку, яких декілька шибало поблизько корабля.

Блюм та Горго — сей послідний з файкою в зубах — сіли на взоеви корабельних линвів. Часом з долини долітав рев диких звірят, а декотрі з подорожних, особливо женщины, не могли заволодіти над почутєм тривоги.

Балачка межи Робертом та його другом затихла. З руки Горга висунулась файка і впала на підлогу. Він самий перехилив ся назад і примкнув очі — заснув бідняга зі змученя.

Робертів погляд плив по широкій площі води — думки його пігнали вже аж у Царгород... Чи вдасть ся йому віднайти Ільону в так великому місті? Думав також і про незнаюмого, що увів Ільону. Що то за чоловік бути може, та в якій ціли вивіз дівчину?

Юли се почув легке шелестіне і мимоволі відвернув ся. Нараз тривога обняла його, немов мороз перейшов у нього скрізь по плечах, волосе стануло дубом на голові — там, на найвищому ступіню сходів, що вели на поміст — блиснуло двоє злющих очий. За хвилю висунула ся голова — потім цілий толуб.

Тигр!

Не ворухнув ся з місця й не спустив очий з Роберта, котрий, хочби й хотів, не був в силі порушити ся.

Там же подальше сиділи розбавлені, веселі мущини й жінки, ніхто й не відчував грізної небезпеки, а Роберт не міг й голосу добути з себе — невисказаний жах стиснув його за горло.

Тигр підняв нараз хвіст та почав ним бити себе по боках, зразу поволи, опісля щораз скорше.

Нараз підняв ся — рівночасно підняв ся й Блюм.

— Тигр — тигр! — крикнув в голос.

На парсході почалась метушня та крики — подорожні зірвали ся з місць — на лицах їх відбила ся незмірна тривога.

В той же час сходами, що були в задній части кра-

бля їй вели до кают, вийшла на поміст молода, струнка дівчина й підходила до одубілих зі страху подорожних.

Крім нього тільки один ще чоловік не знав про близьку небезпеку. Спертий плечима об бочку Горго спав зовсім спокійненько, а тільки яких п'ять стіп від нього з роззявленою пащею чигала злюща звірюка.

Тигр підняв голову — побачив враз йдучу помостом дівчину, що зовсім не знала, яка небезпека їй грозить. Побачивши, що всіх очі звернені були в одну сторону, й вона відвернула голову — а в ту же саму хвилину пронісся страшний крик.

Звірюка присіла нагло і зараз же підскочила в гору. Дівчина побачила у воздуху випрямлене тіло звірюки, що за хвилю впало на неї й повалило своїм тягаром долів.

Почула порячий віддих звіряти на своїому личку, побачила над собою вогнем палаючі очі.

Шалений страх напав всіх зібраних. З криком кинули ся втікати, потручуючи одні других, не звертаючи уваги на слабших.

Двох тільки муштин остало на помості — Горго, що все ще спав і Блюм, якому небезпека привернула повну свідомість. Бачив роз'юшене звіря на прудях дівчини і знав, що хоч вона ще живе, то зараз же друга хвилинка може бути останньою для нещасної! Хотів її врятувати. Розглянув ся кругом, шукаючи чогось до оборони. Побачив, що крім нього й Горга був ще хтось на помості — на передній часті корабля все ще стояв муштина, що недавно тільки що стріляв птахів, увихаючих ся понад кораблем, а тепер задеревівши зі страху, опустив кріс й невідомий себе самого дививсь шлянними очима на роз'юшену звірюку.

Двома підскасками був вже Блюм коло нього — вирвав з руки кріс і скочив з поворотом. Тигр підняв голову. Його розпалений погляд впав на Роберта — може відчув різну небезпеку, скажено бо почав бити хвостом об землю — різний рев вирвав ся з його горла — потім присів, збираючись до нового підскоку. Проніс ся відгомін виспріглу — ще один страшний рев потряс воздухом — потім тигр впав на бік.

Куля поцілила його межі очі, в чоло. Роберт відразу пізнав, що звірюка ранена смертельно, добув скоро нсжа

а прибігши до тигра, вбив йому остре зелізо в серце.

В той самий час вибігло на поміст кількох моряків а за ними й частина подорожних, котрих очам представився страшний вид. На землі лежала дівчина, побіч ньої вбитий звір а над ним Блюм з паруючим ще від горячої крові ножем.

За хвилю явився лікар і нахилився над блідою мов мертвець дівчиною. На лицях присутних відбилося трівожне вижиданє.

Врешті лікар піднявся — лице його було дуже поважне.

— Ще живе — промовив — але чи вдасться її виратувати, сумніваюся, а що найгірше, звір вбив своїм пазурі глибоко в грудь її. Булоб дійсне чудо, колиб вийшла з сього.

Ранену занесли до лічничої каюти, котру перед кількома годинами оставили Блюм та Горго. В ту саму хвилину дався чути свист, покликуючий обох циганів з поворотом до роботи. Вистріл пробудив Горга зі сну — а виразу його лица ніяк не можна би назвати розумним, коли побачив вбитого тигра. Не оставало вже часу на запити, мусіли йти в долину, до праці. В пів години пізнійше прийшов до них оден моряк й покликав обох до капітана.

По відході Роберта, почали подорожні розпитувати капітана про відважного молодця й вихвалювати його незвичайний вчинок — а коли їм капітан розповів про намір циганів звичайним човном добитися до Царгороду — сейчас зробили між собою складку, щоб звільнити їх від праці.

Коли прийшли на поміст, капітан в присутности всіх подорожних похвалив Роберта за його відвагу а опісля вручив йому зібрані гроші.

Була се досить поважна сума грошей — перед недостатками були тепер на довший час забезпечені.

Коли відійшли від капітана, Блюм відітхнув глибоко. Не потребував тепер журитися про гроші, яких конче треба буде йому на дальше пошукування Ільони.

РОЗДІЛ XLV.

ЗРАДА.

Граф Солмсберг немов задубів на порозі. Ні Олекса, ні Аста не побачили його зразу, а доперва по хвилі, коли оглянулися, побачили блідего мов смерть графа.

Тихий оклик добув ся з уст Асти.

— Боже — граф! — шепотом промовила до Олекси, котрий й тепер не стратив панювання над собою і шепотом до уха її сказав: Я твоїм братом!

Очи Асти блиснули — радіючи підбігла до графа.

— Добре, що ти прийшов, Егон, бач яка несподіванка мене стрінула — здивуєш ся самий чималю. — Хотіла обняти його, але він холодно глянув на неї й відступивсь на бік.

— Що — що се означає, Асто?

— Та-ж вислухай мене передше! — шоквапно кликнула Аста, ледво в силі будучи закрити перед ним своє помішанє.

— Що маєш мені ще говорити? — відворкнув граф. — Се, що самий я побачив, вистанє для мене! Ніщо більше знати не хочу!

І тремтячи з обуреня хотів вийти, але Аста силою здержала його.

— Егон, не будь же дитиною — як можеш щось лихого думати про мене? Лесь є моїм братом, я стрінула його у проході, йдучи до себе до сальону — доперва що прийхав,

— Брат? — спитав граф, глянувши підозріло на обоїх.

— Так, Егон, мій брат, якого щасливий випадок сюди привів — а я незвичайно рада з тої стрічі! Послухай мене, мій дорогий, а зараз все стане тобі зрозумілим.

— Знаєш про се, що мого батька все пригнітала якась журба, про що нікому не хотів говорити. Мій батенько мав дві жінки — Лесь був від першої, є отже моїм рідним, по батьковим, братом. Він був офіциром при вій-

ську, але задля якогось малого прогріху мусів виїхати з краю, а батько мій — знаєш який він на все строгий, — не міг Лесеви дарувати тої провини. Журба про одинака завчасно побілила його волос.

Олекса, усміхаючись, наближив ся до графа, і кланяючись витягнув до нього руку.

— Розумію ваш гнів, пане графе! — промовив — і признаю, що ви мусіли чимало здивувати ся, побачивши Асту в обняттях незнакомого муштини.

Але ви, пане графе, ви не є мені чужим, якраз сестра не могла прямо мені наговорити ся, якого щастя вона при вас зазнає.

Дякую вам за се, щиро, зі всього серця дякую вам, що так шляхотно поводите ся із моєю сестричкою!

Слова сі висказав дуже переконуючим тоном а щирий вигляд лица і очий зовсім заспокоїв графа.

— Даруйте мені — промовив — але ви чейже зрозумієте моє обуренє, коли то я побачив свою суджену в обняттях другого!

Аста засміяла ся весело, а не хотючи, щоб граф розпитував много, сказала:

— Ходи-ж тепер, Егон, до наших кімнат, розповім тобі все ширше.

А коли вже були самі, звернула ся до нього з докорами.

— Егон, бій ся Бога, як же ти міг підозрівати мене про щось подібного — прямо висказати сьдого не можу!

І ридаючи, скрила своє лице на його грудях.

Граф, видно, що ще не зовсім був переконаний про її невинність, бо хоч гладив її по личку, то однак не міг знайти ні одного слова розради.

Відчула се Аста і дальше вже почала говорити, явно висказуючи свою обиду:

— Егон, я так тішила ся, що зможу представити тобі свого брата, зможу зробити тобі милу несподіванку, що він вже поправив ся і що не потребувати меш його встидати ся... а ти тепер виступаєш супроти мене в так страшним підозрінєм — ах, Боже — ніколи не перестане мене се боліти!

Тепер граф побачив, що конче треба її заспокоїти.

Просив, щоб забула про те все, що зайшло й не журилась тим більше.

Сперши голову на груди графа, почала йому Аста розповідати про свого брата, а вміла так представити, біль душі прогнаного батьком молодця, що навіть самий граф чув ся до живого її словами порушенням.

— Тепер вже все знаєш, мій дорогий, тепер вже не маю ніякої тайни перед тобою! — ніжно шепотіла, скінчивши своє оповіданє — тепер вже знаєш причину тайної жури мого батька, котра то його волас завчасу побілила!

Граф слухав її мовчки, а хоч зморщки з його чола не уступали, то Аста, почавши ласити ся та голубити, мовою вигодомила його погляд. А коли ще додала, що Олекса за кілька днів від'їде і знова через довгі роки його не побачить — тоді його несупокій зовсім пропав.

Другої днини Аста встала дуже рано, а на її личку були сліди неспропаної ночі.

Перед полуднем, коли граф вийшов на часок з готелю, Аста всунула ся зараз до Олексиної кімнати, а коли він несподівано її заглянув, ніяк не міг закрити передньою свого невдоволення, та вона не звернула на се уваги і з радістю кинула ся йому прямо на шию.

— Гарна се була несподіванка! — засміяв ся троха подражненим Олекса. — Я дуже цікавий, хто міг йому сказати, що ти була у моїй кімнаті? Але — чи вдало ся тобі відвернути його підозріне?

— Цілковито! — радісно промовила Аста — він тепер готев присягнути, що ти є моїм братом, а ради більшого супскою я заявила йому також, що за декілька днів знова розійдемо ся.

Але тепер досить мені тої комедії — кликнула пристрасно — тепер, коли я тебе знова віднайшла, не остану із ним вже більше ні одного дня. Тепер піду з тобою, досить мені вже тої облуди!

Олекса пригриз уста. Думав, що вдасть ся йому віднести її від того заміру, але упір, з яким оставала при своєму, доводив його до сумніву, чи вдасть ся се йому зробити.

— Може би ліпше було ще кілька днів пождати? —

спитав, в думці укладаючи вже план як би чимскорше звідси вибратися.

— Ні, ні, не хочу за ніщо в світі! — кликнула рішучо — сьогодні ще хочу виїхати звідси, Лесю. Адже-ж остає тобі цілий день на се, щоб приготувити все до подорожі.

Понизше, в долині, є старенька гостинниця, яку кругом перед очима цікавих закривають широколисті липи — туди моголаб я прийти вечером, а звідтам ми-б разом змогли виїхати у світ.

Олекса дихав тяжко, бачив, що неможливо буде потайки втечи від ньої, що вона не спустить з нього ока, то-ж удав, що годиться на те, підчас коли дійсно рішив подумати добре над тим, як видобути ся з тенет.

— Так гаразд — сказав — постараю ся о повозку, але чи граф пустить тебе саму пізно вечером?

Аста зареготала ся з іронією.

— Коли він сидить при картах, то цілий світ кругом нього може повалити ся. Буду вважала, коли найбільше розпалить ся в грі, тоді потайки вийду із готелю. Але мушиш бути точним, старатись буду о девятій годині бути вже в гостинниці, отже ліпше булоб, колиб ти вже годину скорше там ждав на мене..

Олекса кивнув головою на знак згоди, давило його щось у горлі і він прямо не міг надивуватись, що вона не замітила його помішання.

Але Аста була занадто щасливою. Думка, що вже сьогодні з милим полетить у світ та що він вже був досить богатим, щоб її дати жите вільне від всякої жури, прямо одушевляла її.

Поговоривши ще якийсь часок із ним, вернула до своєї кімнати і то саме в час, бо за хвилю вернув також і граф.

Олекса, оставши самий, несупокійно ходив по кімнаті, шарпаючи з гнівом кінці своїх вусиків. Яким чином добути ся йому з тої матні, як увільнити ся від Асти — прямо сказати, що не думає далше з ньою вязати собі рук, що її зовсім не любить — не мав відваги, а може не бажав ще зовсім зривати з ньою?

Хто знає як ще відносини зложать ся — може колись ще так бути, що мусіти ме просити у ньої помочі?

Аж ось прийшла йому щаслива думка до голови, під-

сміхнув ся злобно та, сівши при бюрку, написав лист до графа Солмсберга, в якому доносив йому, що мущина, в котрого обняттях застав Асту, зовсім не є її братом. Радив йому щоб цілу нинішню днину звертав на неї пильну увагу, бо вечером вона має стрінути ся із своїм любасом в гостинниці під липами та звідтам разом із ним має виїхати. Підпису, річ ясна, не поставив під тими вістками.

Тепер ходило о се, щоб той лист доручити графови таким способом, щоб він не дізнав ся від кого походить. Кликнув послугача і давши йому кілька срібняків, сказав занести лист до кімнати графа.

Легко можна собі представити переполох Солмсберга, коли відчитав того листа. Любив Асту цілою силою своєї пристрасти, не міг собі представити життя без ньої — не хотів отже зразу повірити доносови. Мимо того однак рішив ся слідити її цілий той час.

При обіді Аста була дуже знервована і несупокійна, що граф зараз запримітив, але не питав її про ніщо, не заговорював а вдавав немов то нічого не підозрівав. Хотів її прилапати на горячому вчинку.

Зараз по обіді Аста пішла до своєї кімнати і потайки ладилася до подорожі. Години до вечера видали ся її вічність.

Коти остаточно граф засів разом зі знакомими до карт і на позір не звертав на Асту уваги, вона незаметно висунула ся з салюну. Граф зараз се запримітив, але грав ще якийсь час, а опісля, нарікаючи на перемученє, попрацював товариство й пішов до своїх кімнат.

Заглянувши до кімнати Асти, не застав вже її там, а також побачив що не стало ще верхньої загортки й капелюха, значить, вона справді вийшла з готелю без його позволення! Задзвонив на слугу й приказав йому як нїї скорше замовити повозку, а відтак приказав візникови їхати до гостинниці під липами.

Недалеко гостинниці приказав візникови задержати повозку, висів із ньої і пішком, ховаючись поза дерева, наблизив ся до гостинниці. Перед брамою побачив якусь повозку навантажену всякими клунками, готову до відїзду.

Увійшов до середини. Почув з другої кімнати розмову і зараз пізнав голос Асти. Нагло втворив двері і

станув на порозі. Перед собою дійсно побачив Асту в товаристві Олекси. Його лице запалілося із гніву.

Аста, побачивши графа, зблідла страшенно і прямо задубіла із тривоги на одному місці.

— Що се значить Асто? — кликнув граф з гнівом.

Аста мовчала — її тіло тремтіло немов в пропасниці. Тимчасом Олекса, видно, ні троха не настрашився наглої появи графа, бо, станувши на боці, підсміхався злובію.

Граф роз'ярений мовчанкою Асти, приступив знагла до ньої і вхопив її за рамя.

— Відповідай! — крикнув з гнівом. — Що се значить — пощо ся навантажена повозка на дворі?!

Аста глянула боязливо на Олексу.

— Олесю — відкажи йому — заяви йому, що він не має права знущатись надімною, що...

— Відповідати меш, чи ні?! — крикнув граф скаженіло, стискаючи міцно її за рамя. Вона же зі страху уступала перед ним що раз дальше в кут.

— Він нехай тобі скаже — промовила, голову звернувши до Олекси. Але нараз страшний крик вирвався з її грудий. Його не стало в кімнаті.

— Лесю — Лесику! — кричала з розпуки й кинула ся втікати, але на порозі впала зі страху — зімліла.

Граф станув над ньою, не знаючи що почати. Зі двора доходив до його слух туркіт повозки, який скоро затих ізвсім. Пождав ще хвилю, потім приказав під'їхати ближше із повозкою, що ждала на нього в певній віддалі від постинниці, та, щоб не наражувати ся людським їдким язикам, приказав зімлілу занести до повозки та їхати до готелю.

Граф перебув страшні хвилі, везучи зімлілу Асту до готелю. Любив її до безтями, але віроломство та зрада до того степеня його роз'ярили, що був би її залишив в гостинниці й самий від'їхав, колиб йому не залежало на опінії товариства.

— Завтра межі нами мусить ся рішити! — муркотів самий до себе — завтра мушу поставити справу ясно!

Загальне зацікавленє всіх обняло, коли вношено зімлілу Асту до готелю. Злובні язики снували найріжнороднійші здогади і кождий хотів чогось довідати ся від

графу, але він замкнув ся у своїй кімнаті і зовсім не показував ся того вечера між товариством.

Поволи Аста прийшла до свідомости, протерла очі і глянула кругом себе, а коли по довшій хвилі пригадала собі все, що зайшло, дроз пройшов цілим її тілом.

Де є Олекса — де він подів ся так нагло і то в хвилину найбільшої небезпеки. Може з розмислом втік від ньої — обманив її? Ні, ні, сього бути не може!

Але в сю саму мить виринув перед неї старий завадіяка Волдінг, котрий зі злобною усмішкою немов в друге говорив до ньої:

— Не вір Олексі, він тебе обманює, він тебе не любить! Хотів тільки проші видерти у тебе, яких потребував для переведеня в діло якогось злочину!

Можеш бути певною, що коли се йому вдасть ся, не побачиш вже його більше, коли же не вдасть ся, знова прийде до тебе по гроші. Я знаю його ліпше, чим ти сама!

— Боже — а коли так є дійсно, коли Олекса не мав наміру забрати її з собою — що тепер зробіть?

Після сього, що зайшло, граф певно її оставить, а вона мусіти ме жити в недостатках, з журбою про завтра.

— Ні, ні — кликнула пріводно — не допущу до того, я-б не була в силі жити тепер в убожестві, коли я навикла до всяких вигод та достатків. Не пущу тебе від себе, графе — як дотепер я тебе ненавиділа, так тепер бажаю й мушу стати твоєю жінкою! А коли не схочеш з доброї волі зі мною оженитись, так присилую тебе до сього, бо маю тебе у своїх руках. Мушу тепер стати графинею Солмсберг!

РОЗДІЛ XLVI.

БЕЗПРИЮТНА.

У Лукії серце з жалю пукало коли оставляла батьківську хату. Скоро бігла на залізничну станцію, трівожно розглядаючись на боки.

Прибувши на станцію, дізнала ся, що поїзд, що мав відійти в напрямі до Д. наспіє доперва за кілька годин.

Увійшла до ждальні та сіла в найдальшому кутку. Все обавляла ся, що кожної хвилі може явити ся перед нею або мачуха, або ненависний Альфонс та заберуть її з поворотом домів, де жде її неминуча смерть.

Скільки разів втворили ся двері до ждальні, стільки разів вона здригала ся зі страху, та доперва заспокоювала ся тоді, коли бачила що хтось чужий входив до середини.

Аж доперва, коли сіла у залізничному возі, відітхнула свободнійше. Крім неї в тому-ж переділі була тільки одна якась на чорно убрана пані, якої лице було закрите густою чорною сіточкою.

Лукія сіла в куточку а валізочку своєю поставила побіч себе.

Чорні думки снували ся в голові. Молода, без досвіду мусіла сама йти в світ, шукати захисту серед чужих людей, а що гірше, мусіла оставити хорого батька, який так дуже потребував її опіки.

На згадку про нещасливого батька, сльози мов горох покотили ся по її личку.

— Ви плачете? — спитала її товаришка подорожі. — Певно вас якась журба пригнітає?

Лукія глянула мокрими від сліз очима на незнакому.

— Якже-ж мені не плакати, коли я сама, безприютна, на світі! — відповіла.

— Бідненькі ви — розумію добре ваш біль, пані, бо й я втратила родичів, але моє положення о стільки краще, що маю сваяків, до котрих саме тепер їду.

Лукія не заперечила її здогадам, що вона є сиротою, а на питанні незнакомої сказала куди й пощо їде.

— Жалко мені вас дуже, пані — промовила незнакома — і коли б ви не зазнали доброго прийняття в людий, до яких їдете, то, прошу, приїдьте до мене. Замешкаю в Дорфбурзі — там прошу допитатись до пана фон Штаттен.

Лукія, зворушена щирістю незнакомої, витягнула до ньої руку з подякою.

Поїзд здержався в Д. Тут Лукія мусіла висісти, товаришка її мала ще поїхати кілька стацій дальше.

Ще раз подякувала за її щирість і, взявши валізочку, висіла з поїзду.

А що се було тільки ще з півночи і на дворі було досить темно, то рішилась перечекаати на стації аж до рана.

Рано, розпитавши про дорогу, пішком вибрала ся в село. З початку йшла скоро, опісля однак звільнила ходу, а коли наблизила ся до села так, що побачила баню сільської церковці, присіла на придорожньому камені й поставила валізочку на землі.

Нараз до її ух долетів жалібний спів — звернула свої очі в сторону села й побачила похоронний похід. Чотирьох муштин несло деревляну домовину, а за тою поступала поважно горстка селян.

Дивне якесь почуте обняло Лукію — зараз при вступі до села, в якому шукала пристановиска, стрічає похорон.

Не ворожило се для ньої ніщо доброго.

Похід саме минав її — за горсткою людий, парами йшла шкільна дівтора, разом зі своїм учителем.

Лукія спитала переходячої дівчинки:

— Кого се ховають, моя дитинко?

— Якже — не знаєте про се — наш паламар помер.

Лукія сильно поблідла. Паламаром в тому селі був якраз той знакомий старого Івана, до якого її вірний слуга посилав.

Як страшно судьба її переслідує — де-ж тепер піде, коли той, що мав взяти її в опіку, вже не жиє?

І сльози розпуки пустилися з її очий.

Коли виплакала ся, подумала, що чейже паламар міг мати якусь родину, котра зможе прийняти її до себе — підняла ся з каменя і пішла в село. Йдучи спитала стрічну

жінку про хату паламара, а вона вказала на одну з найкрасших хат і туди Лукія спрямувалася йти. Хата була замкнена. Сіла на лавочці перед хатою, щоб заждати коли вернуть ся з похорону. Після якогось часу надійшов учитель і наближив ся до ньої, низько кланяючись з пошануванням. Лукія спитала його про родину помершого.

— На жаль — відповів учитель — він не мав нікого з родини, і се найбільше мучило старця в часі його хвороби!

— Ох, Боже, — зі сльозами в очах промовила Лукія. — Що мені зробити тепер? Сюди я йшла шукати захисту у цього старця, а отсе прийшла на його похорон. — А чи у вас є рідня? — по хвилі спитала.

— Не маю нікого — з жалем промовив молодий чоловік.

— Що-ж мені тепер зробити, де прийдець ся мені тепер захисту шукати?

Молодий чоловік ніщо не відповів на се, лиш сльози заблистїли у нього в очах. Жаль йому стало бідної дівчини. Він мав малу хатинку й радо був би її відступив дівчині на супочинок, але, глянувши на її убори, пізнав, що мусить походити з богатших людей, то ж і не стало йому відваги про се згадувати.

Лукія задумала ся. Не було иншої ради, мусїла вертати на залізничу стацію. Але де опісля? До рідної хати ніяк не могла вертати. Хиба скористає зі щирих запросин незнайомої товаришки подорожі... І хоч її власна гідність опирала ся тому — але на разі не могла придумати иншого виходу.

Пішла, а молодий учитель довго ще стояв на тому місці і сумно дивив ся аж вона й зникла на закруті дороги.

Прибувши до Дорфбурга, Лукія спитала про мешкане пана фон Статтен. Показали їй величню палату, посеред великого парку. Бічною фірткою увійшла до парку, дуже старанно удержуваного, з рівними стежками і многими рядками прекрасних цвітів.

Пройшовши кілька ступнів побачила перед собою лавильон, збудований в китайському стилі. Побіч була лавочка — Лукія, дуже змучена, присїла на ній, щоб

трієх відпочати, поки ще увійде в палату. Дізнавала якогось дивного почуття тривоги — не знала бо, як її там приймуть.

Коли так сиділа занята сумними думками, почула нараз голоси, що доходили до неї з павільйону. Мимоволі підняла голову і слухала.

— Отче — почула голос дівочий — не вдержу довше з Лівією. Пощо властиво ти взяв її до себе, чейже вона має досить своїх грошей, тож моглаби деінде знайти захист для себе. Вона мусить винести ся від нас!

— Ні, Аделю, не можемо її прогнати з своєї хати — колиб ти знала які наші відносини, то сама мусілаб се признати! — відповів мужеський голос.

Лукію обняла тривога — прикро було її підслухувати, хотіла втікати, але якась невидима сила прикувала її до лавки.

— Якби се не було, а мусимо позбути ся її з нашої хати! Чи-ж не добачуєш, таточку, що від хвилі її приїзду пан Вінтер, що недвозначно давав пізнати, що хотів би оженитись зі мною, тепер лиш коло нього надскакує.

Вчера, коли я спитала його чи схотів би поїхати конником зі мною, він вимовив ся змученєм, а коли я повернула домів, то застала його як живо розмавляв з Лівією.

Будеш бачив, отче, що він оженить ся з нею а я остану на леді.

— Хто знає, чи Лівія його схоче — промовив мушина.

— Чому-ж би ні. Юрій є гарний, милий в розмові, а до того й багатий, то-ж кожда дівчина радо би хотіла бути його жінкою.

— Га, тяжко, моя дорога — так чи инакше, не можу її прогнати від нас.

Знаєш про се, що не конче добре ми хазяйнували і жили занадто понад наш стан, що пожерло більше гроша, як ми мали. Тепер живемо на гроші Лівії.

Коли-б ми відмовили її місця, вона-б могла зажадати від мене рахунків і тоді доперва дізналаб ся, що всі ті добра наші є її власністю.

— Як се, батьку — значить ми останемо жебраками?

— На жаль, так, моя Аделю. Зразу числив я на те,

що Вінтер оженисться з тобою, возьме посілість нашу і сплатить довг Лівії і в тому бачив я одну раду.

— Ах, тимбільше її тепер ненавиджу! — дався чути гнівний жіночий голос. — Коли так, то нема іншої ради, а тільки Лівія мусить попрощатися із сим світом!

Після сих слів наступила хвиля мовчанки. Лукію пройшов дріщ від стіп до голови, коли почула ті слова. По хвилі знова дався чути мужеський голос, отже знова пильно почала наслухувати.

— Ти страшна! — сказав батько тремтячим голосом.

— Так може знайдеш що ліпшого, тату, якби нам оминути зміну.

Вінтер оженисться з Лівією, забере маєток, а ми підемо в світ з торбами!...

Не знаю, чи всміхається тобі така перспектива. Повтаряю, що самотнім способом, щоб лиху зарадити, є смерть Лівії. Тоді й маєток остане при нас і Вінтер остане моїм. Але про се поговоримо ще другим разом.

Лукія зірвала ся скоро з лавки та втікла в бічну вуличку, якою також можна було дістатися до палати, почувши бо скрипіт дверей павільйону, а не хотіла щоб її прилапано на підслухуванню.

Серце її товкло ся страшно — зараз бо при вступі до тої хати відкрила приготування до злочину.

Хто є та Лівія, а хто Аделя? Такі питання ставляючи собі, наблизила ся до передсінка палати.

Які богацтва тут відразу кидали ся прямо в очи — такого не було навіть в домі її родичів, хоч мачуха не жалувала грошей на всякі прикраси хати.

І хтоб подумав, що люди живучі серед таких богацтв є — жебраками!

Проти ньої вийшов льокай в ліберії, питаючи чого вона собі бажає.

— Я-б хотіла побачити ся з тою панею, що недавно приїхала до панів своєї палати! — відповіла Лукія.

— Ага — з панною Алгелм — сказав льокай. — Її кімнати є на горі, прошу за мною.

Вийшли на перший поверх, перед дверми задержав ся льокай.

— Як маю зголосити? — спитав.

Лукія поблідла — адже-ж не могла сказати свєїого правдивого назвіска.

— Прошу сказати: Лукія Бендорф! — відказала по хвилі.

Льокай пішов повідомити, а після хвилі вийшов і попросив Лукію, щоби увійшла до сальону.

Увійшовши, побачила перед собою незнакому собі, високу даму, з блідим лицем. Дотепер не бачила ще її, бо через цілий час подорожі вона ні на хвилину не відкрила була свєїого лиця.

— Ах, се пані — кликнула тамта, побачивши Лукію, і з усмішкою підійшла, витягнувши до прибувшої обі руки.

Як тішу ся тим, що пані прибули до мене, дякую за довіре. Прошу сідати та оповісти мені, як вам повело ся у знайомих. Ах, правда, в часі подорожі я була так розсіяна, що навіть забула представити ся вам, моє ім'я — Лівія Алгелм.

— Боже милостивий! — крикнула перестрашена Лукія.

РОЗДІЛ XLVII.

ОТРУЯ.

Ільона, перемучена вражіннями того дня, положивши ся на отомані, спала довго.

Через цілий той час кілька разів втвирали ся двері її кімнати, а в них показувала ся голова невільниці, котру Сулейка поставила там на сторожі, щоби дала її знати, чи новоприбувша ще спить. А коли невільниця донесла, що незнакома все ще спить, Сулейка зареготала ся дідьчим сміхом.

— Ах — кликнула злобно — видно нова любка нашого паші любить ся довгим сном, постараю ся зробити її ще більшу прислугу тим, коли постараю ся, щоб заснула раз на все й ніколи вже не встала!

То сказавши вернула до своїх товаришок.

Тимчасом Саїд паша ходив несупокійно по своїй кімнаті. Він самий не любував ся в багатстві та роскошах, які прямо мучили його очі — але для своїх жінок спроваджував, що було найліпшого, знаючи, що вони не можуть без того обійти ся, що вони потребують шовків та других блискоток так само, як щоденної їди.

Нараз приступив до столика і взяв до рук стоячу на льому скриньочку. Коли її отворив, усмішка з'явила ся на його лиці і з чола уступили хмарки зморщок. В скриньочці було прекрасне намисто, вилискуюче дорогими каменями — Ільоні хотів дати сей королівський дарунок.

Дотепер очі її все були сумні — майже все, коли глянув, бачив в них сльози — а хоч й тепер не сподівався викликів радості, які без сумніву почув би з уст другої жінки, колиб дав її таке намисто — то однак сподівався викликати бодай усмішку на її лице, надіявся побачити бодай промінчик радості в її очах — чейже бо вона та-кож була жінкою, а котра жінка є в силі оперти ся повабови прекрасних жемчугів?

Але вже по хвилі вдоволене знова уступило з його лиця й воно з поворотом прибрало давню повагу. Замкнув скриньочку й поставив на столі.

— Усмішку — стиха говорив — усмішку може побачу, але суму сим не зможу зігнати з її личка. Сі жінки є зовсім інші чим наші. Їм треба чогось другого, чим би можна приєднати собі їх серця.

Відблиски дорогих каменів очаровують тільки зір. У їх же серцець тяжше любови допроситись — але за те пізнійше їх любов є тривкійша та сильнійша до того мушцини, котрого виберуть собі — тоді не любують ся лиш в блеску, що їх окружає, але навіть щирійше люблять свого вибранця тоді, коли той блеск зникне й тіни заступлять сонце.

Знайшов я був жінчину — говорив далше з сумом — котрої не лиш серце але й душу мав я надію з'єднати, а котра була зовсім відмінною від тих вічно сміючих ся та папляючих жінок; я надіявся з'єднати собі Сулиму тілом й душею — коли се смерть забрала її у мене. Не могла забути своєї вітчизни і зів'яла мов та цвітка, пересаджена у другу землю...

Він не сподівався того, що бідна та людина впала

жертвою пристрасної заздрости другої жінки.

— Чи і в тою рожечкою не станеть ся таке саме? Чи таксіж її серце не тужити ме за вітчиною, а більше ще за тим мущиною...

Спинив ся а брови його стягнули ся.

— Мусить забути про нього — сумно промовив — лиш тоді її ско зможе теплійше на мене глянути, коли добровільно вислухає моїх благань!

Знова почав ходити по кімнаті, а по хвилі спинив ся та глянув на годинник, що стояв на столі. Відтак подзвонив, а за часок явив ся чорний слуга.

— Ахмет, йди спитай ся, чи пані вже пробудили ся?

Чорний поклонив ся, зложивши руки на грудях і вийшов.

Паша приступив до вікна і став приглядати ся на чудесні килими з цвітів, що красувались в майічному світі підсуваючого ся на небо місяця.

Після приказу, перейшов Ахмет у крило палати, де були кімнати Ільони.

Надармо однак глядів у передній кімнаті — не видно було нікотрої зі служниць, призначених для Ільони. Знав, що колиб Саїд паша про се дізнав ся, то не минула би їх гірка кара, то-ж звернув ся в той бік палати, де жили другі жінки паші і де сподівав ся знайти слуги Ільони.

В переході побачив отворені двері до салі, в якій паша звичайно забавляв ся із своїми жінками і куди впровадив був Ільону, як вибрану серця свого.

Ахмет був вже пів року у службі у паші, але ніколи ще не знайшов доступу до своєї кімнати.

Тепер пробудила ся в ньому цікавість. І він думав: колиб там не було щось такого над'звичайного, то чейже не боронили би доступу мужеській службі до тої кімнати.

Чи міг би пропустити таку нагоду?

З боязною розглянув ся кругом, чи хто його не підглядав, а тоді всунув ся до тої салі. Але там ще тяжка котара заслонювала йому вид. Осторожно відсунув її на бік, а тоді, кілька ступінів дальше від себе, побачив одну зі слуг Ільони, а побіч ньої незнакому собі жінчину в багатому платю, яка живо розмавляла зі слугою.

Ахмет стояв немов задеревілий не так зі страху, як радше з подиву над красою незнакомої.

Коли вона замовкла, і слуга очунав, сейчас зрозумів на яку небезпеку був наражений, колиб його тут знайшли і вже хотів втікати, коли здержали його ще дивні слова служниці:

— Ні, ні — пані. — того не зроблю за ніщо в світі. Коли б її не знайшли в її кімнатах, то — річ природна — будуть мене й Наю випитувати, а тоді я б легко могла виговорити ся з якимсь необережним словом. Коли хочете, пані, щоб вона вмерла, то се мусить ся стати в інший спосіб!

Тамта з гнівом тупнула ногою.

— Не може бути інакше — просичала — мусиш се зробити, Надіє — коли осторожно меш повсидитись, не впаде на тебе ніяке підосріпінє.

Але пожди! — перебила сама собі і в задумі дивила ся в землю.

Ахмет не ворсіхнув ся. Що за дивна розмова? — думав. — Що се за одна та незнакома і хто се має вмерти?

Нараз багато прибрана жінка підняла голову а її очи блиснули вогнем.

— Отже, гаразд, Надіє — промовила — не буду спиратись на сьому — маю другий спосіб.

— Хто завтра її послугує?

— Ная! — відказала запитана.

— Отже завтра подаси усіпляючий порошок Наї або інакше якесь урядиш, щоб вона не була нам на перешкодї. Замість ньої, ти послугувати меш.

Як лиш увійде паша і дасть тобі приказ, переміниш чару. Передом однак в сусідній кімнаті приладиш натій і занесеш її чарку без золотого паска, в яку впустиш приготовані кроплі. Ту чарку подаш тій... „пані” — останнє слово промовила з особливим натиском — а тоді нехай станеть ся, що мусить ся стати. Паша побачить, що якесь нещастє повисло над чужими жінками і прийде до переконання, що не повинен давати нам чужих жінок, щоб нами розпоряджували!

Служниця якось недовірливо глянула на неї.

— А коли се вийде на верх, коли відкриють, що се я...

— Тоді я, Сулейка, обороню тебе! — перебила тамта.
— Але будь супокійна, коли зробиш так, як тобі я сказала, тоді підозріння не зможе впасти на тебе.

Ось, глянь, Надіє. — й виймила мішочок з грішми — тут маєш свою нагороду, а вважай щоб ніхто про наш намір не дізнав ся!

Служниця нерішучо тримала ще гаманець в руці, але в її очах вже відбила ся жажда гроша.

— Так обіцяєте мені, пані, що ніщо злого з сего не вийде для мене? — спитала тривожно.

— Ні, ні — будь супокійна Надіє — ніщо тобі не станеть ся — упокоювала її Сулейка. — Небезпека зовсім виключена, бо колиб навіть додумували ся злочину, то в тій чарці не знайдуть вже ні сліду по ньому.

А тепер йди вже, надіє.

Ахмет виправив ся — се був вже найвисший час, щоб втікати. Очи його загорілись зловіщим вогнем, а на лице виступила з'їдлива усмішка. Тихесенько висунув ся із салі і то майже в останній хвилині, бо зараз потім Сулейка відхилила котару і перейшла до своєї кімнати.

Паша довгий час стояв непорушно коло вікна. Думками своїми був при помершій Сулімі, котру так любив, як нікотру жінчину передтим й котру ніколи не бувби в силі забути. Ільона не була подібною до помершої, але була так ніжної краси й так привабливою, що він щирю правду сказав — що вона його душу уздоровила.

Підняв голову і зморщка невдоволення виступила на його чоло. Де так довго Ахмет барить ся? Скоро підійшов до дзвінка, але в ту-ж саму мить увійшов Ахмет. Коли паша його побачив, підійшов з гнівом до нього.

— Де ти був так довго — спитав грізним голосом.
— Як присягав ся ти, щоб так довго чекати на тебе?!

Ахмет низько приклонив голову перед своїм володарем.

— Не гнівай ся на Ахмета, пане. Очи й уха твогого слуги є отворені, бо він любить свогого пана, котрий є для нього добрим та лагідним, він стереже його, щоб ні йому, ні тим, котрі його серцю дорогі, не стало ся яке нещастя!

— Що се малоби означати? — кликнув Саїд паша,

зморщивши чоло — що говориш про нещастя? Говори, чому так довго тебе не було?

— Ахмет дозволив тобі так довго чекати, бо не міг дізнати ся, чи біла голубка не пробудила ся вже.

— Не розумію тебе — промовив здивований паша. — Що се має означати? Чому не спитав ти про се не-вільниці?

— Біла голубка була сама, нікого при ній не було, щоб боронив її перед яструбом, котрий уносить ся у воздух і впаде, щоб вбити свої острі пазурі в її тіло!

— Ахмет! — кликнув паша побілівши і поступив вперед.

Що стало ся, кому грозить небезпека?

Замість відповісти, слуга впав на коліна і глянув благаючим оком на свого пана.

— Ахмет тяжко прогрішив ся — він промовив — Ахмет жите своє наразив, бо був непослушним і увійшов у жіночі кімнати.

Скаженілий крик вирвав ся з грудий паші. Рівночасно блиснув в його руці кинджал.

— Ти псе якийсь, ти відважив ся увійти до кімнати Ільони?

— Милосердя, пане — просив слуга. — Ахмет не був в кімнаті білої дівчини, Ахмет був у великій салі і самий Аллах спрямував його хід в ту сторону. Там застав не-вільницю Надію та другу — Сулейка зоветь ся. Там дізнав ся, що смерть чекає на порозі білої дівчини...

Страшний крик проніс ся в кімнаті. Паша лівою рукою вхопив Ахмета за шию, а праву з кинджалом держав над його головою.

— Говори правду, драбе — правду! — кричав. — або послідна твоя година вибила.

І з силою, котрої би ніхто по ньому не сподівав ся, підняв слугу в гору.

— Говори, що ти чув?

— Смерть уносить ся над головою білої голубки — сказав — а завтрашнє сонце в посліднє гляне на неї.

Саїд паша захитав ся із глухим стогоном і, не будучи спосібним скрити свого перестраху та обезсилєня, впав на крісло.

